

CAAWINTA GO'AANKA MAYD BAARE WINDLEY EE KOOBITAANKA BAARITAANKA SU'AAL WAYDIINTA MAYD BAARAHA EE DHIMASHADA 51 QOF EE LA XIRIIRTA WEERARKII 1AAD EE MASJIDKA CHRISTCHURCH

Ujeedada iyo asalka go'aanka guud

Go'aanka Mayd baare Windley ee ku saabsan koobida Arrimaha Baaritaanka (**Go'aanka Koobida**) aaya qeexaya arrimaha la xiriira dhimashada 51 qof ee u dhintay sababihii weerarkii masjidka Christchurch ee 15 Maars 2019 kaas oo lagu baari doono go'aanka sharciga maxkamada ee mayd baarah, iyo sababta keentay.

Go'aanka Koobitaanka waxa uu daba socdaa hannaan dheer oo uu bilaabay madaxa mayd-baadhistaa, Judge Marshall, Diseembar 2020 si loo ogaado arrimaha ay khusayso dadka uu sida aadka ah u saameeyay weerarku, iyo kuwa ay tahay in laga yaabo in wax laga weydiyo iyada oo la raacayo xukunka sharciga mayd baarah. Habkaas waxaa ku jiray diwaankii Garsoore Marshall ee 28kii Oktoobar 2021 kaas oo qeexaya 56 arrimood oo la waydiistay in ay tixgeliso, iyo aragti ku meel gaadh ah oo ah kuwa kamid ah kuwaas ee ay tixgelisay in si rasmi ah loogu baari karo baadhitaanka mayd baadhista. Mayd baadhe Windley waxa uu la wareegay mas'uuliyadda su'aal Weydiinta Noofambar 2021 ka dibna qoraallo kale oo qoraal ah aaya la helay oo ku saabsan arrimaha. Dhagaysi aaya dhacay intii u dhaxaysay 22 - 24 Febraayo 2022 si mayd baadhe Windley uu u dhagaysto hadii ay jiraan soo jeedimo kale oo afka ah oo ku saabsan arinta.

Weerarkii 15-kii Maars 2019 waxay ahaayeen kuwo aan horay uga dhicin New Zealand, sida ay tahay dabiiciga iyo cabbirka Su'aal Weydiintant. Su'aal Weydiintu waxa kale oo ay gaar u tahay in ay raacdya dacwad oogista dambiyada iyo Guddigii Su'aal Waydiinta Boqortooyada (**Guddiga Boqortooyada**) oo lahaa waajibaad ballaadhan oo ay ku baadhayaan kuna qorayaan wixii ay ogaadeen ee ku saabsan weerarka, oo ay weheliso talooyin ku wajahan ka hortaggaa weerarrada mustaqbalka.

Hadda waxa jira 119 qof iyo ururo leh xaalad rasmi ah oo ah inay yihin Kooxaha Daneeyaasha su'aal waydiinta mayd baadhaha. Kuwan ah Kooxaha danaynayaan waxa ka mid ah xubnaha qoyska ee ugu dhow qofka dhintay, dadka ay rasaastu dhaawacaday ama goob-joog u ahaa weerarka, iyo ururada loo aqoonsaday inay matalaan danaha guud ee bulshada dhibaatadu saamaysay.

Heerarka sare ee ka-qaybgalka iyo soo-jeedinta ballaaran ee laga helay Kooxaha daneeyaasha aaya marag u ah muhiimadda saa'idka ah ee go'aanka arintan.

Muxuu daboolayaa Go'aanka Koobida Arintan ee guud?

Go'aanka Koobida aaya qeexaya:

- macnaha guud iyo ku lug lahaanshaha Baaritaanka Mayd-baarista ee baaritaannada kale ee weerarka ee horey u dhacay sida, dacwad qaadida dambiilaha iyo Guddiga Boqortooyada;
- Kooxaha ay khuseeyaso ee Qodobkii Mayd Baarayaasha ee 2006 iyo mabaadi'da qaantuunka ee ka caawiya sarkaalka mayd-baarah inuu go'aan ka gaaro waxa baaritaanka maydi-baarista ay noqonayso ayna tahay in uu eego;
- hab isku dhafan oo lagu qiimaynayo arrimaha ku meel gaadhka ah ee Kooxaha daneeyaasha ay waydiyeen in mayd baadhaha uu baadho; iyo
- Maxay yihin arrimaha uu eegi doono Mayd baadhaha, iyo sababta.

1 Kaalmadan waxaa loogu talagalay in lagu caawiyo kooxaha xiisaynaya iyo kuwa kale si ay u fahmaan qaybaha muhiimka ah ee Go'aanka Arintan. Go'aanka Koobida wuxuu u taagan yahay sida go'aanka rasmiga ah ee Mayd baadhe Windley ee ku saabsan arrinta baaxadda iyo haddii ay dhacdo khilaaf u dhhexeeyaa Go'aanka Koobida iyo caawintan, Go'aanka Koobida aaya guulaysan doonaa dhinac walba.

Xeerka Mayd baadhayaasha ee 2006 ayaa dejiyay ujeedooyinka baadhitaanka maydka; Ujeedooyinkaas ayaa aasaas u ah go'aan ka gaarista arrimaha ay tahay in mayd baadhuhu uu eego. Ujeedooyinka ugu muhiimsan ee su'aal weydiintaan waa:

- in la ogaado (haddii ay suurtogal tahay) aqoonsiga qof kasta oo ka mid ah dadka dhintay, sababta qof kasta uu u dhintay, iyo xaaladdee bay ku dhinteen; iyo
- in la sameeyo faallooyin ama taloooyin (sida waafaqsan s 57A) taas oo yareyn karta fursadaha dhimasho dheeraad ah oo ku dhacda xaalado sidan la mid ah.

Mayd baadhaha wuxuu leeyahay go'aan ballaadhan oo uu ku go'aansado arrimaha la eegayo. Ma aha arrin kasta oo dhimasho la xidhiidha mid ay tahay inuu baadho mayd baadhe, waa in leen lagu xadidaa meel un. Arrimaha qaarkood ma aha kuwa ay sababeen ama u keeneen si kastaba dhimashada. Mayd baadhuhu waa in uu go'aamiyaa waxa lagama maarmaanka ah, la doonayo eena ku habboon go'aaminta baaxadda su'aal weydiinta.

Inta ay le'eg tahay arrimaha la soo oogay in mar hore la baadhay intii lagu jiray dacwad oogitaanki hore ee sharciga ama hababka gudiga boqortooyada waa hal arin oo ah in dambi baaraha ay tixgeliso fulinta go'aankeeda. Laakiin waa qodob si lama huraan ah u yeeshay saamayn xooggan qaabaynta soo-jeedintii ay kooxaha danaynaya u soo gudbiyeen mayd-baadhaha ee ku aaddan waxa baaxadda su'aal weydiintu ay tahay inay noqoto. Qaar ka mid ah kooxaha daneeyaaasha ayaa walaac gaar ah ka muujiyay xaqiqda ah in baadhista Guddida Boqortooyadu inteeda badan ku dhacday si gaar ah oo ay weheliyaan amaro hadda khuseeya caddaymaha ay heleen, ma aysan a woodin inay arkaan oo ay tixgeliyaan caddaymaha ka dambeeya natijada Guddida Boqortooyadu. waxayna dareemeen in su'aalo muhiim ah aan laga jawaabin.

Ku habboonaanta Guddida Boqortooyadu ee su'aal waydiintaan ayaa ahayd mawduuca si weyn looga dooday Dhegeysiga Baaxadda waxaana si la mid ah si weyn looga fikiray Go'aanka Baaxada.

Maxay yihiin arrimaha la weydiin doono?

Sababaha dhimashada - baaxad ahaan

Sababta(sababaha) ee dhimashada qof walba waxa ay noqon doontaa arin uu u baahan doona Mayd baadhaha (haddii ay suurtogal tahay) in uu sameeyo baadhitaan waxayna sidaas darteed si toos ahu noqon doontaa arin khusaysa su'aal Weydiinta.

Dhacdooyinka laga soo bilaabo bilawga weerarka ilaa la dhammeeyo jawaabta degdeggaa ah - baaxad ahaan

Arrimaha qaarkood ee si buuxda ula xidhiidha xaaladaha ballaadhan ee dhimashada balse aanay tixgalinin Guddida Boqortooyadu oo u baahan oo kaliya in lagu daboolo qaab xaddidan ee dacwad-qaadista sharciga ee dambiiла, ayaa lagu baadhi doonaa qayb ka mid ah su'aal waydiinta mayd baadhaha. Tan waxaa ku jira dhacdooyinka 15-ka Maarsa 2019 laga bilaabo bilawga weerarka ilaa dhamaystirka jawaabta degdeggaa ah iyo wareysiga rasmiga ah ee Mr Tarrant ee booliiska. Arrimaha baadhista ee wakhtigan gudahooda waxa ka mid noqon doona in Mr Tarrant uu wax caawimo ah ka helay dadka kale maalintaas, dedaalada wax ka qabashada degdega ah, iyo haddii jawaabtaasi ay saamayn ku yeelatay badbaadinta qofka dhintay..

Shatiga hubka ee Mr Tarrant - baaxad ahaan

Sida uu Mr Tarrant ku helay shatiga hubka ayaa loo aqoonsaday arin si gaar ah ay u danaynayaan kooxaha danaynaya waana mid uu mayd baadhaha uu wax ka waydiin doono. Arrinkan, iyo sharciga shatiga hubka iyo guud ahaan hababka, ayaa ahaa arrimo ay baadheen Guddiga Boqortooyada. Si kastaba ha ahaatee, ilaha caddaynta ee ku saabsan xidhiidhka ka dhixeyya shatiga hubka ee Mr Tarrant iyo sida uu u sababay dhimashada 51, ilaa hadda, may helin kooxaha danaynaya inay arkaan oo ay tixgeliyaan, laakiin hadda waa la heli karaa iyada oo qayb ka ah su'aal wadiinta mayd baadhaha. Haddii xiriir sababa uu ka dhaxeyyo shatiga hubka iyo.

Weerarka waa la soo qaadi karaa, tani waxay u oggolaan doontaa mayd baadhaha inuu sidoo kale qiimeeyo horumarka laga sameeyay hirgelinta taloooyinka la xiriira ee ay soo saareen Guddiga Boqortooyada.

Xagjirnimada Mr Tarrant ee isticmaalka warbaahinta bulshada/isticmaalka dhijitaalka ah ee khadka tooska ah - baaxad ahaan

Xadka ay warbaahinta bulshada iyo aaladaha kale ee dhijitaalka ah ee khadka tooska ah uga qayb qaateen xagjiraynta Mr Tarrant waa arrin kale oo kooxaha danaynaya ay u aqoonsadeen inay walaac gaar ah leedahay. Iisticmaalka baraha bulshada ee Mr Tarrant waxaabaaray guddiga Boqortooyada in kasta oo laga reebaybaaritaanka baraha bulshada ee gaarka ah ama bixiyeyaasha internetka ee dhijitaalka ah. Diirad saarista baarista booliska iyo gudiga boqortooyada ayaa ahayd labadii sano ee ka hor weerarka waxayna ka sameeyeen guul xadidan inay dib u dhis ku sameeyaan dhaqdhaqaqa internetka ee Mr Tarrant, ayadooy u badantahay sababta in ay ugu wacan tahay dadaalkiisa uu ku qarinayo hawshaas. Waxaa jira, si kastaba ha ahaatee, caddayn muujinaysa in uu mar hore xagjir noqday 2017.

Mayd baadhaha ayaa go'aansaday inuu wax ka weydiyo haddii ay jiraan caddaymo muujinaya in Mr Tarrant uu xagjir u noqday sababa la xiriira habdhaqankiisa internetka, isagoo si gaar ah diiradda u saaray xilliyadii hore ee 2014 iyo 2017 oo aan, weli, la baarin. Iyada oo uu sidaas samaynayo, Mayd baadhaha wuxuu si cad uga digayaa in inkasta oo aanu shaki ku jirin in Mr Tarrant uu si daran xagjir u noqday sannadihii ka hor weerarka, haddana waxaa laga yaabaa inaan marnaba suurtagal ahayn in la ogaado isku darka saxda ah iyo culayska qodobbada la socodka ee isaga la xidhiidha. Baadhaha maydka ma bilaabi karo baadhitaan ku saabsan habka ay shabakadaha warbaahinta bulshadu u shaqeeyaan, ama loo habeeyo, marka la eego sida muuqata. Dadaal kasta oo lagu doonayo in lagu sii wado in ka badan intii Guddiga Boqortooyada si loo go'doomiyo goob kasta oo internetka ah ama saameyn ku leh sabab ku filan (iyo qiyas ahaan) oo xiriir la leh xagjiraynta Mr Tarrant (iyo sidaas darteed weerarka), waxay u badan tahay inay la kulmaan caqabado adag oo muuqda. Taasi ayaa ah, suurtagalnimada in isku xirkha sababa ku filan uu weli suurtagal yahay in la aasaaso lama saari karo iyada oo aan marka hore la samaynin su'aal waydiin dheeraad ah. Hab horusocod leh ayaa loo qadi doonaa su'aal weydiinta arrintan. Marka sawir buuxa ee dhaqdhaqaqa khadka ee Mr Tarrant ay tahay in gacanta lagu soo dhigo, oo ay ku xiran tahay inay muujinayso xiriirkha loo baahan yahay ee sababa xagjirnimada, kadib tixgelin dheeraad ah ayaa la siin doonaa haddii dhinacan su'aal Weydiinta la sii horumarin doono.

Ogaanshaha ballaaran ee bulshada iyo ka jawaab celinta khatarta xagjirnimada rabshadaha wata ee dadka kale - baaxad ahaan

Guddiga Boqortooyada waxay arkeen in mid ka mid ah (oo aad u yar) siyaabaha lagu joojin karo Mr Tarrant ay tahay haddii qof uu dareemay calaamadaha uu ku noqday xagjir daran oo uu soo farageliyay.. Isagoo taas ka duulaya, Mayd baadhaha wuxuu eegi doonaa xariiqda difaaca ee bulsho weynta ay bixin karaan si ay u noqoto mid ka mid ah ka hortagga mustaqbalka. Qaybtan Su'aal Weydiinta waxay eegi doontaa ilo lagu kalsoonaan karo si ay u hesho maclumaadka ku saabsan calaamadaha iyo/ama astaamaha xagjirnimada dhabta ah ama soo socota, maadaama ay saamayn karto shakhsi ama koox la aqoonsan karo, iyo heer wax ku ool ah sida dadka ama kooxaha bulshadu ay uga jawaabi karaan khatarta xagjirnimada rabshadaha wata ee lagu ogaaday qof ay yaqaaniin.

Fursadaha ay lumiyeen sirdoonka iyo hay'adaha la dagaalanka argagixisanimada – ka baxsan baaxadda

Kooxaha daneeyaaasha ayaa waydiistay mayd baadhaha in uu baadho in sirdoonka iyo hay'adaha la dagaalanka argagixisada gaar ahaana ay lumiyeen fursad kasta oo lagaga hortagi lahaa weerarka. Arrintani waxay sidoo kale ahayd arrin si weyn ay uga fiirsadeen Guddiga Boqortooyadu, waxayna ahayd mawduuca labadaba natiijooyinka iyo taloooyinka. Mayd baadhaha ayaa go'aansaday inuu tan ka saaro arrimaha Su'aal Weydiinta. Sababta ugu muhiimsan ee tan ayaa ah in dabeecadda xasaasiga ah ee amniga ee caddaynta muhiimka ah ee arrintaas ay salka ku hayso ay ka dhigayso in ay u badan tahay in su'aal Weydiinta mayd baaraha aanay awoodi doonin inay siiso kooxaha daneeyaaasha galaangal weyn oo ay ku helaan caddayntaas. Sidoo kale, Faafinuhu si kale kuma qancin mayd baadhaha in waydiinta xukunka mayd baadhaha uu si dhab ah u horumarin doono arrinta marka la eego natiijooyinka iyo taloooyinka.

Arrimo aad mala-awaal u ah ama habka fog ah - ka baxsan baaxadda

Mayd baadhaha waxa uu go'aansaday in arrimaha qaar ay yihin kuwo mala-awaal ah, ka fogyihiin waxa sababay ama xaaladaha dhimashada, ama haddii kale aan lagu sixi karin baaritaan macquul ah ee xukunkan in lagu daro. Tan waxaa ka mid ah xagjiraynta Mr Tarrant ee socdaalka caalamiga ah, welwelka ku saabsan eexda hay'adaha ee wakaaladaha muhiimka ah ee Gobolka, iskuxidhka bulshada, iyo sharciga socdaalka ee New Zealand. Arrimaha kale ee la soo qaaday ee la xidhiidha arrimaha dhimashada waa laga saaray Su.aal waydiinta sababtoo ah waxay ka baxsan yihin awoodda sharciga ah ee Baadhaha maydka.

Soo koobida arimaha ee kujira Arinta

Lifaaqa A ee Go'aanka Baaxadda ayaa si faahfaahsan u qeexaya arrin kasta oo la xaqiijiyay in ay ku jirto baaxadda su'aal Weydiinta, meeshii ay khusaysana, tix-raacyada ka hadlaya arrimaha ku-meel-gaarka ah ee kooxaha daneeyaasha ay soo gudbiyeen waa in la egaa, sida ku cad Diwaanka Garsoore Marshall ee Oktoobar 2021.

Isku soo wada duuboo, arrimahan soo socda ayaa la xaqiijiyay in ay ku jiraan baaxadda baaritaanka maydka waxaana loo gudbin doonaa baaritaanka:

- Sababta(sababaha) dhimashada ee mid kasta oo ka mid ah 51 qof ee ku dhintay sababa la xiriira weerarka.
- Dhacdooyinka 15-ka Maarsa 2019 laga bilaabo bilawga weerarka ilaa dhamaystirka jawaabta degdega ah iyo wareysiga rasmiga ah ee Mr Tarrant ee booliska. Arrimaha baadhista ee wakhtigan gudaheeda waxa ka mid noqon doona hadii Mr Tarrant uu wax caawimo ah ka helay dad kale maalintaas, dedaalada wax ka qabashada degdega ah, iyo haddii jawaabtaasi ay saamaysay badbaadida qofka dhintay
- Nidaamka shatiga hubka ee Mr Tarrant, haddii shatiga lala xiriirin karo weerarka, iyo haddii ay sidaas tahay, heerka dhaqangelinta isbedel kasta oo lagu sameeyo nidaamka shatiga hubka ilaa iyo hadda.
- Haddii Mr Tarrant si cad loogu xagjireeyay hab dhaqankiisa khadka tooska ah, iyadoo si gaar ah diiradda loo saarayo xilligii hore ee 2014 iyo 2017.
- Awoodda bulshadu u leedahay inay ogato oo ay ka jawaabto khatarta xagjirnimada rabshadaha leh ee dadka kale.

Tallaabooyinka xiga iyo tilmaanta dhegeysiga baadhista

Go'aanka Guud wuxuu diiwaangeliyaa tillaaboooyinka xiga ee soo socda:

- Ka dib markii go'aan laga gaaray arrimaha, Su'aal Weydiinta arimaha waxa ay u gudbaysaa wejiga baadhista muhiimka ah si loo aqoonsado loona siiyo kooxaha daneeyaasha caddaymo dheeraad ah oo ku saabsan arrin kasta iyo si loo go'aamiyo, haddii ay jiraan, baadhitaano dheeraad ah iyo caddaynta loo baahan yahay.
- Arrimaha 1-9 ee kujira Lifaaqa A ee go'aanka guud ee la xidhiidha dhacdooyinkii 15-kii Maarsa 2019 ee lagu soo afjaray weerarkii masjidain, gurmadka degdegga ah ee dhacdooyinkaas oo ay ku jiraan dadaalladii baarista booliska ee billowga ahaa, iyo arrimaha badbaadida qofka dhintay, si cad ayay laftooda u aadeen dhagaysiga baadhista taas oo qayb ka ah su'aal waydiinta mayd baadhaha. Tani waxay saamaxaysaa in caddaynta arrimahan la xidhiidha la maqlo laguna baaro dhaarta. **Weli lama go'aamin taariikhda dhageysiga baaristaas** Taariikh ayaa la go'aamin doonaa wakhtiga ku habboon taas oo qayb ka ah habka caadiga ah ee shirarka waraysiga ka hor
- Haddii arrimaha kale ee Su'aal Weydiinta ay sidoo kale u baahan doonaan sahaminta madasha dhegaysiga baadhista lama oga wakhtigan xaadirka ah. Go'aan ku saabsan dhegeysi kasta oo baaritaan dheeraad ah ayaa la gaari doonaa marka marxaladda baaritaanka muhiimka ah la sii horumariyo.